

מסורת הש"ס

(א) מנחות ט: נח: ונדר (לז, ג) טולו יום ציב ימיג מיר לו, (א) (ע"ד, ד) (פ"י) שגומע וואלט מנו שרפה היה בע"ז: בט: ע"י מוס' מיר לו: ד"ה הנ"ל, (ס) ונדרות לה: וס"ל, (ז) לעיל ט: ימות פנ' מיר לו: ומוספתא דתרומה: פ"ו ה"ט"ו והא דלא מקס' ממשנה דתרומות פ"ו מ"ה ע"י ד"ש שס"ז, (ז) (לעיל מג), (ח) ודק נה"ט, (ט) וע"ע תוספות גיטות כ"א: ד"ה כרי שמשון, (י) (וע"ש במוס' ד"ה הנ"ל),

מוסף רש"י

יש הקטרה לפחות מכובדת. והכי נמי אמרין בהקומץ (מנחות ט), הקטר קומע פשמים כשרה, הלכא אפילו פחות מכובד חייב (שם) (ה). המקפה של תרומה. העשרה מין של תרומה. מקפה רענ' (נדר יז), והשום והשקין. שומקין ורשום משום תבלין (שם). ונגע טבול יום במקפת. איכא דלמרי בשום שמן של תרומה אכל לא במקפה חולין, טבול יום שחיכו רבנן שני ואין שני עושה עשירי אלא בתרומה, ואח' דלמרי מאי מתקנת אפילו במקפה של חולין, דכיון דעריב בחד מנא דמי ליה נמאן דנגע בתרומה עמיה (שם). מקום מגעו אמאי פסולה. הא אין טומאה חולין בפחות מבכילה (שם). דאיכא דאמר בבבא אביילת פרס. חשיב לה כאלו היא תרומה ויון ענגנן זו פסל מקום (שם) (טז). דאורייתא היא. דמיחייב בעל מלקות (שם). בכרות הבבלי. לזית ביה קוממיה דנהמי כפרק ואלו עוברין (לעיל מג). דקאמר ועל עירובו ואלו בטל, הא לא אפשר דלא היו כבדי אפילו פרס שיעור כית (נדר יז). דקשריף וקאכיל ליה. שגומע ואוכל עד שגומע ממנו כבדי אכילת פרס (שם). בטלה דעתיה אצל כל אדם. שאין דין אכילה נקב, שאין אדם גינל לאוכלו בעציה לפי שהוא חרץ ביתה, ולא ייחמו תורה אלא דרך אכילה (שם). ואי משטר קאכילתו מעטל פמו (ב"ב פ"ב) שזולג בה פמו גסס לפמן ואוכל, אכל בשום דעתו של תרומה להיך לוקה כבית דלמאי כבדי אכילת פרס דלאורייתא (נדר יז). מדוכות. שנידוכין לתוכן תבלין (שם). אמאי אמרין שאני אומר תרומה לתוך כר'. אמאי מקילן בזה כולי האי דלמדת שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה ולא לתוך חולין, והאיכא למיחש שמה נפלה בשל חולין ואיכא כוית כבדי אכילת פרס (שם). הדבה לתרומת תבלין דרבנן. ולא דייקין בזה כבית כבדי אכילת פרס. דמדדנן קו ולא מתמרקין ביה כולי האי (שם). ולפניהם ב' סאין. שאין של פירות (לע"ז טז). ונפלו אלו. הסאין, לתוך אלו. הקופות ודוע לנו שהאחד נפל מו ואחד מו ואין דיוע זה זה ואין זה מו (שם). מותרין. פירות של קופות חולין מותרין לור כבתלה אפילו אין קופה כדי להטעם הסאה בחדת ומאה (שם).

אפילו חמץ נמי. דהא אמרינן^א על עירובו בלאו והיינו נמי היתר מנטרף לאיסור: ומשני **אין הכי נמי.** דחמץ בפסח היתר מנטרף לאיסור והאי דנקיט שאור לאפוקי מדאבדי דלמך במנחות צ"ל כל המנחות בלאותי יס הקטרה בפחות מכזית וחייב בהקטרת שאור כל דהו ולא צעי יצרוף ומתוך לכרייתא דלעיל הכי אין לי אלא כזית חצי זית מניין ת"ל כל וילין מינה דיש הקטרה לפחות מכזית קא משמע לן דאין הקטרה ואי איכא יצרוף אין ואי לא לא: **למה שמעמא.** דר' יוחנן: **המקפה.** תבשיל קפוי ועצ של תרומה כגון דייסא והשום והשמן הנחמין זו לתבלין היו של חולין: **פסל אם.** כל הקדירה דמקפה עיקר וטבול יוס פוסל את התרומה:

מקום מגעו אמאי פסל הא בטלו לכו פטלין ברובא. דקא ס"ד דימוע מדרבנן הוא דלאסור: **ואמר רבה בר רב חנה.** דימוע מדאורייתא הוא וזר לוקה עליו כזית משום דיש שס תרומה עלה ומייה לא חמירא כתרומה עמיה לנפסול את כולן ומ"ט זר לוקה עליו כזית משום זרות הא לא אכל מנטרף הוא דלאסור: **ואמר רבה בר רב חנה** ל' אין אי הכי אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכרות הבבלי אלא מאי משום דהיתר מצטרף לאיסור לא מאי כזית דאיכא כזית בכדי אכילת פרס וכזית בכדי אכילת פרס דאורייתא היא יא"ל אין אי הכי אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכרות הבבלי אלא מאי משום דהיתר מצטרף לאיסור סוף סוף אמאי פליגי רבנן עליה דר"א בכרות הבבלי אלא הנח לכרות הבבלי דלית ביה כזית בכדי אכילת פרס אי בעיניה^ב דקשריף וקאכיל ליה^ב בטלה דעתיה אצל כל אדם ואי משטר קשטר ואכיל לית ביה כזית בכדי אכילת פרס איתייביה שתי קדירות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהן שתי מדוכות אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר תרומה לתוך תרומה נפלה וחולין לתוך חולין נפלו ואי אמרת כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרין שאני אומר תרומה לתוך כו' א"ל הנח לתרומת תבלין דרבנן איתייביה^ב שתי קופות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם ב' סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו תרומה לתוך תרומה נפלה ואי אמרת כזית בכדי אכילת פרס דאורייתא אמאי אמרין שאני אומר אומר ליה הנהח לתרומה בזמן הזה דרבנן והאי משרת להכי הוא דאתא י'האי מביעי ליה לכדתניא משרת ליתן

מנטרף לאיסור כזית מן הארץ: **אלא גרס:** הנה לנוסח הבבלי. דלא אכיל כזית מן החמץ כשיעור אכילת פרס דהא כותא אינו עשוי לאכול אלא בטבול ואי מתרמי וחסיל ליה ממש דהשאת איכא כוית ממחר להנטרף כשיעור אכילת פרס ממנו: **בעלה דעמו.** ולא אכילה היא לחיובי עלה: **ואי משטר קא שטר.** מטבול בתוכו כדרכו ליכא כזית מן החמץ כבדי שהיית אכילת פרס ששכאל כדי אכילת פרס ממה שטיבל בתוכו לא אכל מן הכותה אלא מעט או שני זימים או ארבעה ובההוא פורתא ליכא מן החמץ כזית. ושכר המדי נמי אף על גב דשמי ליה בעיניה מיהו אין לך שותה צ' וג' כוסות שלא יפסיק וישהה ביניהם הלכך כבדי שהיית אכילת פרס לא שמי כוית מן החמץ לצד מן המים ושאר התערובות שסתם שכר עיקרו מן התמרים או מתאנים אלא שבמדי מערב עממה מי שעורין קמח: **פרס.** הוא חצי ככר ששיערו צו עירובי תחומים שהוא מזון שמי סעודות וחציו לבית המנוגע לטמא בגדים אם ישהה צו כדי אכילתו שנתנה תורה שיעור שהייתו כדי סעודה דכמי (ויקרא יד) והאכל צבית יכבס את בגדיו והלכה למשה מסיני דחצי ככר של שמונה צביות הוא סעודה: **שמי מדוכות.** שהתבלין נידוכין בתוכן פלפלין וזנגביל: **אלו נסוך אלו.** ממוכות לתוך הקדירות: **מוסרין.** קדירות חולין לר: **למה אמרין שאני אומר.** ומלין לקולא בעון מיתה ודילמא תרומה לתוך

חולין נפל וכי אכיל לה איכא כוית תרומה באכילת פרס אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מיחייב משום כוית כבדי אכילת פרס אלא מדרבנן וכי מספקא לן תלין לקולא: **במסכת מיר (טז):** גרסינן **מאי הוסיף לאיסור הכי אמר שאני אומר אלא להרומם פטלין ומדרבנן.** דראשית דגנך מירושך ויזהרך כמיז

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מד.

לענין חמץ בפסח נמי. לר' יוחנן לא מצי פריך דלמיה לא דריש רבי כל ואס תאמר והא צפרק בתרא דיומא^א (דף עד.) דריש רבי יוחנן מכל חלב דחצי שיעור אסור מן התורה ואור"י דלא דריש אלא לאיסורא אצל להחמיצ מלקות כמו בכשיעור לא וכן גבי חמץ^ב (טז):

ה"ג רש"י **מקום מגעו אמאי פסל הא במ"ל ברובא.** ופירש דס"ד השתא דדימוע דרבנן^ג וקשה לריב"א דמשמע שהשום והשמן צעין מדקתני נגע במקלתן ולא קתני במקלתה^ד ועוד דתני סיפא אימתי בזמן שזן גוש צקעהר אצל אם היה מפוזר טעור ואי פסיל מקום מגעו משום מדומע ארבעה כי היו מפוזר יש לו להיות מדומע יותר ועוד אמאי פסיל מקום מגעו ותו לא כיון דחשיב כמו כולה תרומה על ידי דימוע יפסל הכל וא לא יפסל אפילו מקום מגעו דבהדיא אימא הא פלוגמא צמסכת טבול יוס צעיסה מדומעת ומי שפוסלה לשנינו מקום מגעו. מוס' הלא"ה. ופחות מבכיצה אכילין אינו מקבל טומאה כדפירש ר"ת (לעיל לג.). מוס' ר"פ. ובענין ר"ש לא ישרה זאת והירסא שבכמה מקום צעין אמאי פסל ולא הכי כב"ה^ה והואיל דלא מקבל טומאה אלא מדרבנן אית לן למימר דנטלי אגב מקפה כדפירש צפרק כל שעה (לעיל דף לג.):^ו

ל'אן משום דהיתר מצטרף לאיסור. ומטעם הואיל אם היה מלקט מן השום או מן השמן כוית ואלה עליו לית לן למימר שלא תבטל ונגע מקפה כיון שאין דרך אכילה נכך: **דאיכא כוית בכדי אכילת פרס.** מקשין דנשחוטט (חולין דף לה:)^ז אמרינן הנח לגיז הדמע דלית ביה כוית כבדי אכילת פרס משמע דצמסתמא לא היו כוית כבדי אכילת פרס יש לומר דהכא ק"ל ליה דשקטין דלית ביה כוית כבדי אכילת פרס ולפירוש ר"ת דמוקי שהשום והשמן צעין אחי שפיר דאי היו מעורב לא היו כוית כבדי אכילת פרס^ח:

א"א מאי היתר וכו'. נראה דלא גרס ליה דאי גרסי ליה א"כ מאי ס"ד דאבדי לאקשויי כיון דלדידיה נמי קשה אלא לאבדי א"ש דפליגי עליה רבנן דלר"ע דווקא אית ליה היתר מנטרף לאיסור בכל התורה דגמר מנזיר אצל לרבנן דמוקמי משרת לנטעם כעיקר לית להו היתר מנטרף לאיסור כזית מן הארץ (דף לו.) גרסינן גבי שמי קופות צבסמאן לדידי דלמינא היתר מנטרף לאיסור דנפיש חולין פ"י לאבדי הא דהיתר מנטרף לאיסור היינו בשמי מן האיסור יותר מן ההיתר או ששניהם בשוה אצל כשהיתר רבה על האיסור אין מנטרף ולרב דימי אין היתר מנטרף לאיסור כזית מן הארץ דמסיק לקמן דהוי חטאת ונזיר שני כתובים הנאים כאחד ואין מולמדין וה"פ א"ה אמאי פליגי רבנן כו' בשלמא לדידי פליגי רבנן משום דר' אליעזר דריש כל ואמא כל לרבות אפילו כשהאיסור מועט ורבנן לא דריש כל דכשהאיסור מועט אין מנטרף כמו צעלמא אלא לדידך אמאי פליגי וכן גבי קופה ומדוכות אחי שפיר לאבדי:

הנהח לתרומת תבלין דרבנן. קשה להרשב"א כיון דתרומת תבלין דרבנן גבי שום אמאי פסל מקום מגעו ויש לחלק: **איתייביה שתי קופות.** ואס תאמר מאי פריך אמאי אמרינן שאני אומר והא פשיטא דככל מקום מדאורייתא מין צמיתו בטל ברוב והכא מיירי שרבו חולין על התרומה כיון דסבר השתא דמיירי בתרומה דאורייתא דבדאורייתא צעי רבייה אפילו לר' יוחנן כהערל (דף פב.) ואור"י דצעי למימר בכל ענין אפילו מין צבאינו מינו כגון קמח חיתין בקמח שעורין שאינן ניכר: והוא

ליתן חולין נפל וכי אכיל לה איכא כוית תרומה באכילת פרס אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מיחייב משום כוית כבדי אכילת פרס אלא מדרבנן וכי מספקא לן תלין לקולא: **במסכת מיר (טז):** גרסינן **מאי הוסיף לאיסור הכי אמר שאני אומר אלא להרומם פטלין ומדרבנן.** דראשית דגנך מירושך ויזהרך כמיז

עין משפט ונר מצוה

ז א מ"י פ"ה מה' אסורי מוצא הלכה ב:
ח ב מ"י פ"ח מה' טומאת אונקן ה"י:
ט ג שס ה"י:
י ד מ"י פ"ד מה' מאכלי אסורי ה"י ח:
יא ה מ"י פ"א מה' תרומות ה"י ב:
כ סמג עשין קלג טו"ש"ע י"ד סימן שלח סמ"ק ב:
כב ו מ"י פ"ה מהלכות מיר הלכה ד:

מוסף תוספות

א. מרבי חצי שיעור לאיסורא. מוס' הלא"ה. ב. כלומר דמאורייתא חד בתרי בטיל הוא דתרומה בחד ומאה דרבנן הוא. מוס' מיר לו. ג. והאין יבטל דבר שהוא בעין. מוס' שאלע. ד. וליכא מאן דספיקו בין מקום לשנינו מקום מגעו. מוס' הלא"ה. ופחות מבכיצה אכילין אינו מקבל טומאה כדפירש ר"ת (לעיל לג.). מוס' ר"פ. ובענין ר"ש לא ישרה זאת והירסא שבכמה מקום צעין אמאי פסל ולא הכי כב"ה^ה והואיל דלא מקבל טומאה אפי' בכל שהוא. מוס' מיר שס"ז. והיינו שהיא דפרק השחוטט. מ"רין.

רבינו הגנאל

ושנין אדין הני כלתו היתר מצטרף לאיסור גינהו, מיהו לא חזיבי ועזרי השאור לבדו אלא לאפוקי מדאבדי דאמר יש הקטרה בפחות מכזית, אחא דעירי דלאשטונין דאין הקטרה בפחות מכזית וכעי צירוף להשלימו. אקשינן לר' אבהו, ולר' יוחנן ליתא מירי אחתיי דהיתר מצטרף לאיסור, והתניא מקפה של חולין והשום והשמן של תרומה ונגע טבול יום במקפה לא פסל אלא מקום מגעו, והוינו בה אפילו מקום מגעו במקפה אמאי פסול. ואמרי משמיה דר' יוחנן הואיל וזר לוקה על המקפה בכזית, מאי לאו משום דמקפה שהיא היתר מצטרפת לשום ולשמן שהן איסור ונעשית המקפה כלא איסור, לפיכך זו האוכל ממנה לוקה, אלאמא לרבי יוחנן איכא דברים אחרים דהיתר מצטרף לאיסור מדאורייתא. ושנינו לעולם לית ליה, והכא כגון דאיכא במקפה שאכל חזר, יש בה באותה אכילה כזית מן השום והשמן של תרומה, ומצטרף השום והשמן ונעשו כוית, ולפיכך לוקה. שאינו לוקה אלא על התרומה ולא על המקפה. ושיעור אכילה שפצטרפת מעט מעט עד שפצטרפין לכזית בכדי אכילת פרס, דתניא אכל וחזר ואכל אם יש מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה שיעור כזי אכילת פרס מצטרפין, וכמה היא כדי אכילת פרס, מצאנו ששיער רבי שיעור חצי פרס, כמה שיעורו שני ביצים ואחד מעשרים בבציה, נמצא הפרס ארבעה ביצים ואחד מעשרה בבציה, ומפורש בעירובין פרק כיצד משתתפין בתחומין. ואקשינן אי הכי בכרות הבבלי נמי נימא איכא כוית אוכל מקומותיא דאומא בכדי אכילת פרס, ואמאי פליגי רבנן ואמרי בלא כלום. ואמרינן שאני כותה הבבלי דלא משכחת ביה כוית בכדי אכילת פרס, אי דקשריף ואכיל כותה, כגון אכילת הבציה בטלה דעתה, כלומר אין זה דרך ארץ, ואי דקא

וטובינן מיהא שמי קדירות אחת של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי מדוכות אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין, שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו, ואי כוית בכדי אכילת פרס מדאורייתא מצטרף, כל ספק דאורייתא לחומרא, אמאי תאני שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו נמצא מקיל. ומשנינן כי תניא ההיא בתרומה בזמן הזה שהיא מדרבנן. ואקשינן מדרך אחרת ומשרת להיתר מצטרף לאיסור הוא דאתא, ההוא מביעי ליה לכדתניא משרת